

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica a doua din post - a Sfântului Grigorie Palama

În această săptămână, marți:

Sfintii 40 Mucenici din Sevastia

Din tâlcuirea Evangheliei Sfântul Ioan Gură de Aur

La începutul activității sale Hristos mergea din loc în loc și nu cerea atât de mare credință celor care se apropiau de El; acum însă cei bolnavi vin la El, iar El le cere credință. „Și văzând Iisus credința lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îți sunt păcatele tale!” (Marcu 2, 5). Cărturarii dușmănoși și invidioși, privesc cu ochi răi binefacerile primite de alții. Din această pricină Hristos îi și ține de rău, dar cu toată blândețea, spunându-le: „Dacă nu credeți că am putere să iert păcatele și socotiți vorbele Mele o lăudăroșenie, iată vă mai dau încă o dovadă a Dumnezeirii Mele: vă dau pe față gândurile voastre ascunse!”. „Și îndată cunoscând Iisus, cu duhul lui, că așa cugetau ei în sine, le-a zis lor: De ce cugetați acestea în inimile voastre ?” (Marcu 2, 8). Și după ce le-a descoperit gândurile, le-a mai dat și o altă dovadă: înzdrăveneste trupul slăbănogului!

Întodeauna Hristos caută să dea dovezi clare și de necontestat pentru dumnezeirea sa, ca atunci când a spus: „Mergi de te arată preotului” (Matei 8, 4), când a făcut pe soacra lui Petru să slujească (Matei 8, 15) și când a îngăduit ca porcii să se arunce în mare (Matei 8, 32). Tot așa și acum; dovadă a iertării păcatelor este înzdrăvenirea trupului slăbănogului; iar dovadă a înzdrăvenirii, ducerea patului, ca să nu fie socotită nălucire înșănătoșirea.

„Văzând mulțimile s-au mirat și au slăvit pe Dumnezeu, Care a dat oamenilor o putere ca aceasta” (Matei 9, 8). Trupul lui Hristos împiedica pe oameni să-L socotească Dumnezeu. Dar Domnul nu-i ceartă, ci, prin minunile Sale, caută să-i ridice și să le înalțe gândul. Deocamdată nu era puțin lucru că-L socoteau mai mare decât toți oamenii și că venea de la Dumnezeu. Dacă ar fi fost pe deplin încredințați de aceasta, cu timpul ar fi cunoscut că este și Fiul al lui Dumnezeu; dar n-aveau această deplină încredințare; de aceea nici nu se puteau apropia de credința că El este Dumnezeu. Spuneau doar iudeii: „Acest om nu este de la Dumnezeu! Cum este acesta de la Dumnezeu ?” (Ioan 9, 16). Aceste cuvinte le repetau iudeii neconștient, acoperindu-și cu ele propriile păcate.

Aceasta o fac și acum mulți, care, sub pretext că apără pe Dumnezeu, își satisfac în realitate propriile porniri pătimășe împotriva celor pe care îi urăsc, când ar trebui să facă totul cu blândețe. Pe cei ce hulesc pe Dumnezeu să-i sfătuim, să-i povățuim cu bunătate, nu cu mânie, nici cu sălbăticie. Trebuie să stărpim cu blândețe boala, pentru că omul care se îndreaptă datorită fricii se întoarce iute iarăși la răutatea lui. Așadar, când vezi un dușman al adevărului, vindecă-l, reîntoarce-l la virtute. Dă-te tu pildă de viață curată; caută să nu poată fi osândite cuvintele tale. Făcând totul spre slava lui Dumnezeu, ești și tu slăvit, că a spus Domnul: „Pe cei ce Mă slăvesc îi voi slăvi, iar cei ce Mă defaimă vor fi defăimați” (I Regi 2, 31).

La fiecare început de primăvară, în ziua de 9

Evanghelia duminicii Vindecarea slăbănogului din Capernaum (Marcu II, 1-12)

1. Și intrând iarăși în Capernaum, după câteva zile s-a auzit că este în casă.
2. Și îndată s-au adunat mulți, încât nu mai era loc, nici înaintea ușii, și le grăia lor cuvântul.
3. Și au venit al El, aducând un slăbănog, pe care îl purtau patru inși.
4. Și neputând ei, din pricina mulțimii, să se apropie de El, au desfăcut acoperișul casei unde era Iisus și, prin spărtură, au lăsat în jos patul în care zăcea slăbănogul.
5. Și văzând Iisus credința lor, i-a zis slăbănogului: Fiule iertate îți sunt păcatele tale !
6. Și erau acolo unii dintre cărturari, care ședea și cugetau în inimile lor:
7. Pentru ce vorbește Acesta astfel ? El hulește. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu ?
8. Și îndată cunoscând Iisus, cu duhul Lui, că așa cugetau ei în sine, le-a zis lor: De ce cugetați acestea în inimile voastre?
9. Ce este mai ușor a zice slăbănogului: Iertate îți sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă ?
10. Dar, ca să știți că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului:
11. Zic ție: Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta.
12. Și s-a sculat îndată și, luându-și patul, a ieșit înaintea tuturor, încât erau toți uimiți și slăveau pe Dumnezeu,

martie, Biserica Ortodoxă celebrează memoria *Sfinților Mucenici din Sevastia Armeniei*, care și-au jertfit viața pentru învățătura cea dreaptă și mântuitoare a Domnului Iisus Hristos. Originari din Capadochia, cei 40 de martiri au trăit în vremea împăratului păgân Licinius (secolul al IV-lea d. Hr.), înverșunat persecutor al creștinilor. Tineri sau bătrâni, de toate neamurile pământului, acești viteji slujiseră armata imperială a Romei, care acum, iată, le întorcea serviciile..., pedepsindu-i pentru credința lor tainică. Din ordinul prigonitorilor, au fost dezbrăcați și siliți să intre într-un râu înghețat, petrecând, astfel, o noapte întreagă, rugându-se neîncetat lui Dumnezeu. Spre dimineață, cei care i-au legat, uimiți de faptul că mucenicii încă mai trăiau, i-au scos din apă, zdrobindu-le fluierile picioarelor. După această tortură, au fost arși, iar rămășițele lor aruncate pe apă pentru a nu fi cinstite de creștini. Prin minune dumnezeiască, însă, moaștele lor s-au adunat într-o surpătură de mal, de unde au fost scoase de creștini și duse în localitatea Sarim din Armenia, într-o veșnică venerare.

Ziua Sfinților 40 de Mucenici reprezintă, într-o altă ordine de idei, cea mai importantă sărbătoare populară a lunii martie, ce focalizează în jurul său, obiceiuri și practici rituale existente până astăzi: se purifică spațiul grădinilor și ogoarelor prin focuri rituale, stropirea cu apă sfințită și prin fumigații (afumare cu tămâie), se încep simbolic muncile pe ogor, la stupi și în vii, se bate pământul cu toiege sau măciuci, pentru scoaterea căldurii și încălzirea ierbii, se fac previziuni privind vremea și roadele anului. Astfel, dacă îngheață spre ziua de 40 de Sfinți și mai îngheață încă și 40 de nopți după această zi, atunci toamna următoare va fi lungă și bună, iar de nu, atunci, va cădea toamna, mai curând brumă și din cauza aceasta trebuie ca oamenii să semene primăvara cât mai devreme. Se crede, de asemenea, că așa cum va fi vremea în ziua de 40 de Sfinți, așa va fi 40 de zile după aceea. Dacă în ziua de "Măcinici" va bate vântul sau va fi liniște, aceeași vreme va fi 40 de zile în continuare. Dacă plouă în ziua de 40 de Sfinți, plouă și în ziua de Paști. Dacă tună în această zi, atunci zic oamenii că vara va fi roditoare. Deși fără argumente teologice, toate aceste preziceri evidențiază importanța sărbătorii.

Dintre numeroasele datini, predominante sunt cele cu caracter agrar și cele legate de cultul morților, atât de pregnant în cultura și spiritualitatea românească. Cu semnificație augurală, plugul trage acum prima brazdă în pământul redeșteptat la viață. Ceremonialul „scoaterii plugului”, precedat de pregătirea uneltelor, hrănirea animalelor și de curățirea trupeză și sufletească a oamenilor au un farmec aparte. Pentru alungarea forțelor răului, boii

se afumă cu tămâie, se stropesc cu agheasmă, se rostesc rugăciuni, iar în scop fertilizator, înaintea plugului se aruncă un ou – simbolul vieții și al reînvierii naturii.

Ziua de 9 martie este și o sărbătoare a morților, acum ținându-se moșii de Păresimi. În toată țara, în amintirea martirajului celor 40 de Mucenici se fac copturi din făină de grâu. Modelate în diferite forme de opt, de om, pasăre, măciuci, colac, albină – numite, în raport de zonă, Sfinți, Sfințșori și Mucenici (Moldova, Bucovina, Transilvania), Brânduși sau Bradoși (Muntenia, Oltenia) și Sânți (Banat). În unele locuri (Gorj, Mehedinți) Sfinții iau forma unei turte rotunde, pe care sunt imprimate 40 de semne, simbolizându-i pe cei 40 de martiri. Colacii sunt simpli sau ornamentați cu cercuri mici, închipuind Soarele, ajuns la echinocliul primăverii.

Prepararea mucenicilor se face prin fierbere în apă îndulcită (Muntenia, Oltenia) sau prin coacere (în Moldova, Bucovina, Transilvania) (vezi ultima pagină). Se ung apoi cu miere și nucă – alimente folosite și la colivă. Mierea, aliment sacru, mijlocește legătura noastră cu strămoșii, dar sugerează și „dulceața vieții veșnice”, în timp ce miezul de nucă, ca și grâul, are funcție fertilizatoare, este simbolul morții spre înviere. Conform tradiției creștine, acești mucenici sunt aduși dimineața la biserică într-o amintire a celor 40 de Sfinți, unde, sfințindu-se după sfânta Liturghie, se împart celor prezenți, atât în numele sau de sufletul celor 40 de sfinți, care ne stau întru ajutor, rugându-se neîncetat pentru noi lui Dumnezeu, cât și pentru sufletul adormiților din familie. Alături de mucenici, a existat și se regăsește și azi (în unele părți din Muntenia) obiceiul de a se modela din aluat un “bradoș” mai mare în formă de om, numită *Uitata*, întru pomenirea tuturor celor adormiți, care în timpul anului au fost uitați nepomeniți. Unșă cu miere, ea este jucată de copii în jurul focului, apoi este consumată de toți cei prezenți la manifestații.

Dincolo de frumusețea și credința ce stă la baza acestor obiceiuri și ritualuri, care animă o colectivitate sau alta, trebuie totuși să evităm acele „datini” care ne-ar putea situa pe o cale greșită a credinței; spre exemplu, obiceiul cunoscut sub numele de „beția rituală”, prin care fiecare persoană ar trebui să bea 40 de pahare de vin, pentru fiecare dintre cei 40 de mucenici. Riscăm astfel să se creeze o stare de „veselie” care nu se află tocmai în concordanță cu duhul sărbătorii și mai ales cu atmosfera de pocăință și sobrietate impusă de Postul Mare.

Vasilica Onofrei

Sinaxarul duminicii

Duminica a II-a din Post – a Sfântului Grigorie Palama. Acesta s-a născut în Constantinopol în anul 1296, părinții săi fiind de neam ales: tatăl său, Constantin, era membru al Senatului și consilier intim al împăratului Andronic II (1282 – 1328). Originea sa înaltă, educația și studiile primite în palatul împăratului l-au făcut cunoscut în lumea Constantinopolului participând la discuții isihaste, printre care și polemica despre Aristotel, inițiată de celebrul scriitor și savant al vremii, Teodor Metochites, care avea să exclame, laudându-l pe tânărul Palama: „Însuși Aristotel de l-ar auzi, l-ar lauda, cred, nu puțin”. Fără îndoială, Sfântul Grigorie nu s-a dedicat o viață întregă filosofiei aristotelice și științelor vremii, dar cu o minte excepțională atașată până pe la 18-19 ani acestor studii, s-a putut familiariza suficient cu noțiunile specifice. De altfel, în polemica sa nici nu a utilizat prea mult argumentele filosofice, bazându-se aproape exclusiv pe analizarea citatelor patristice.

Dar tânărul simțea mai multă atracție pentru viața și meditația religioasă, stând în contact strâns cu monahii de la muntele Athos. Dorind să intre în viața monahală, începu încă de pe când era în lume să ducă un regim de asceză aspră, postind, veghind mult, stăpânindu-și faptele deși era în floarea vârstei. Cel ai bun învățător întru aceasta i-a fost Teolept, care ajunsese, după ce trăise mai întâi în Athos, mitropolit al Filadelfiei. Ajungând la vârsta adolescenței, intră în mănăstirile din Constantinopol și apoi plecă cu cei doi frați ai săi spre muntele Athos. Acolo se atașă de bătrânul Nicodim, vestit atât pentru viața practică a lui cât și pentru cea contemplativă, sub îndrumarea căruia a dus o viață de post, de veghe, de înfrânare și de rugăciune neîntreruptă, ziua și noaptea. După moartea lui Nicodim, prin 1321, Sfântul Grigorie merge la Lavra cea mare a Sfântului Atanasie, unde rămăsese trei ani distingându-se și mai mult atât în practica virtuților cât și în înțelepciune și cuvânt. Dorul după viața contemplativă și după singurătate nu se sfârșește aici. De aceea prin 1324, se așează într-un loc retras numit Glosia. Nu putu rămâne nici acolo decât doi ani, căci dese incursiuni ale turcilor care tulburau mai ales pe sihaștrii care nu petreceau între zidurile mănăstirilor, îl silește să se refugieze cu grupul întreg de 12 monahi la Salonic. Este hirotonit preot și, pentru a evita zgomotul unui oraș așa de mare, se retrage cu zece prieteni într-un schit de pe muntele de lângă Veria (prin 1326) trăind mai departe o viață intens duhovnicească. Începe să țină numeroase predici și, ulterior să scrie lăsând Bisericii importante lucrări teologice. În anul 1347 devine arhieru, fiind hirotonit mitropolit al Salonicului de către patriarhul Constantinopolului,

Isidor. După mai bine de 12 ani de arhierie, Sfântul Grigorie Palama trece la cele veșnice în ziua de 14 noiembrie, zi în care Biserica Ortodoxă săvârșește pomenirea sa în fiecare an.

În ziua de 7 martie, Biserica Ortodoxă îi pomenește pe *Sfinții Sfințiți Mucenici și episcopi din Cherson: Vasilevs, Efrem, Evghenie, Capiton, Eterie, Agatodor și Elpidie.* Sfântul Ierarh Efrem s-a născut în a doua jumătate a secolului al III-lea, într-o familie creștină dintr-o localitate din sudul Dunării. Mergând să cerceteze și să se închine la locurile sfinte, s-a hotărât să rămână la Ierusalim, ajungând cu timpul ucenic apropiat al patriarhului Hermon al Ierusalimului (300-314). Acesta îl va pregăti să propovăduiască Cuvântul Evangheliei lui Hristos în părțile de la Dunăre și Pontul Euxim (Marea Neagră). În jurul anului 300, Sfântul Efrem a fost trimis de către patriarhul Hermon în Scythia Minor (Dobrogea), ca episcop la Tomis, unde va converti prin propovăduirea și exemplul vieții sale sfinte, numeroși daco-romani, uneori răscumpărând de la moarte sclavi, pe care ulterior îi încreștina. În timpul marii persecuții împotriva creștinilor, inițiată de împăratul roman Dioclețian (248-305), în anii 304-305, Sfântul Efrem a fost întemnițat și chinuit cumplit la Cherson, în Crimeea, pentru a-și lepăda credința și a-l determina să se închine idolilor. Mărturisind, însă cu tărie adevărurile credinței, a fost martirizat în ziua de 7 martie, în anul 304. În aceeași perioadă, va trimis episcop în Cherson, Sfântul Vasilevs care pentru propovăduirea mântuirii prin credință și prin fapte bune, va fi bătut și izgonit de păgâni din cetate. Retrăgându-se în munte, într-o peșteră, ce se numea Partenon, s-a rugat neîncetat lui Dumnezeu pentru revenirea sa în mijlocul oamenilor. În cele din urmă, poporul dreptcredincios îl va readuce la scaunul episcopal, fapt care va stârni din nou revolta necredincioșilor. Supus la grele chinuri, este ucis, luând astfel cununa muceniciei. Sfântul Vasilevs este succedat la scaunul Chersonului de alți episcopi: Evghenie, Elpidie și Agatodor, care, de asemenea vor fi martirizați pentru propovăduirea credinței în aceeași zi de 7 martie, după multe suferințe, îndurate cu tărie și multă credință. O perioadă de întărire a credinței, concretizată prin construirea de lăcașuri sfinte și convertirea a numeroși păgâni, va cunoaște cetatea Cherson în timpul păstoririi episcopilor Eterie și Capiton, a căror pomenire, alături de ceilalți Sfinți Mucenici amintiți, Biserica o săvârșește prin slujbe, cântări duhovnicești în ziua de 7 martie a fiecărui an.

După *Proloagele, vol. I*

Preparate tradiționale de post pentru ziua Sfinților 40 de mucenici din Sevastia

❖ **Măcinici (Mucenici)**

Ingrediente: 125 ml untdelemn, 500 ml apă, 1 linguriță sare, făină, cât este necesar, 1 ceașcă nucă măcinată, 3 linguri zahăr, 1 linguriță scorțișoară măcinată, 3 linguri zahăr, 1 linguriță scorțișoară măcinată, coajă rasă de la o lămâie, puțin zahăr vanilat

Preparare:

Făina se cerne; în grămăjoara rezultată se face o mică scobitură, se pun în ea apa caldută, untdelemnul și sarea. Se frământă obținând un aluat moale, care se bate 10-15 minute ca să se frăgezească. Se întinde pe o planșetă pe care s-a presărat făină. Cu un pahar mare și unul mic se decupează inele, care se răsucesc în opturi. Se lasă să se usuce, pe platoul presărat cu făină, timp de 45 de minute. Se pun în apă și se fierb timp de o oră. Apoi se adaugă restul ingredientelor, dar nu se mai fierb în clocot ci se lasă, la foc mic, încă 15 minute. Se trage vasul de pe foc și, după ce, zeama și mucenicii s-au răcit, se adaugă 1-2 lingurițe nucă măcinată fin.

❖ **Mucenici moldovenești**

Ingrediente: 1 kg făină, 500 ml apă, 1 linguriță sare, 2 lingurițe drojdie, 4 linguri nucă măcinată, untdelemn pentru uns tava

Siropul: zahăr sau miere (2-6 lingurițe, în funcție de numărul mucenicilor), apă – după cantitatea de zahăr, 1 plic zahăr vanilat

Preparare:

Se prepară un aluat de pâine dospită (din făină, apă, sare și drojdia, pusă mai dinainte la crescut), se frământă, se lasă la crescut 20 de minute și se detașează bucăți de aluat din care se formează, prin răsucire, între palme, sau cu ambele mâini pe planșetă (și pe pâini și pe planșetă să fie făină) un fel de “șnur” gros de cocă, din care se împletesc opturi. Se coc la cuptor, într-o tavă unsă cu untdelemn, până se rumenesc. Se scot de la cuptor, se toarnă peste ei siropul și se presară cu nucă măcinată.

Siropul: Se fierbe apa cu zahăr sau cu miere până ce se leagă bine siropul și se îngroașă. Se trage de pe foc și se adaugă zahărul vanilat. Se mai dă o dată în clocot, amestecând.

Poftă bună!

Cronică parohială

Sâmbătă 6 martie, s-a organizat o acțiune caritabilă la Spitalul din Șipote. Mulțumim comitetului format din: Prof. Oana Petreș, Florica și Nicolae Cimpoi, Maricica Arămeanu, care a contribuit la pregătirea pachetelor, precum și domnului Gheorghe Aioanei care a asigurat transportul și distribuirea către bolnavi a jertfei aduse la Biserică pentru pomenirea morților.

În aceeași zi a fost oficiată slujba înmormântării pentru **Ioana-Iuliana Petrov**, în

vârstă de 13 ani, copil invalid, care, în scurta-i viață a fost imobilizată în scaunul cu roțile.

O parte din pregătirea pentru praznicul de înmormântare a fost organizată la căsuța filantropică a parohiei. Mulțumim doamnelor care au asigurat prepararea bucatelor.

Maria-Alice Carvalho de Oliveira, care a ajutat-o în această ultimă perioadă, prin intermediul parohiei, transmite condoleanțe familiei îndoliate.

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554,
Iași, tel/fax **211 273**,
e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu
Secretar redacție: Vasilica Onofrei

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul 276 450 deschis la Raiffeisen Bank, filiala Iași.

OPINIE

Semnificațiile inițiale ale zilei de 8 martie – ce privesc „Ziua Femeii” ca o invenție politico-propagandistică, instituită o dată cu regimul comunist - par a fi astăzi înlocuite de altele care conferă sărbătorii un statut aparte. Originea acestei sărbători se leagă de numele militantei revoluționare Clara Zetkin, care a avansat propunerea în cadrul Conferinței Internaționale a Femeilor Socialiste de la Copenhaga (1910). Ziua internațională a Femeii a fost sărbătorită de către comuniști și socialiști pentru prima dată în anul 1911. Alegerea zilei de 8 martie a fost motivată de numeroasele demonstrații revendicative ale femeilor muncitoare, începând cu mișcarea grevistă a țesătoarelor din New York, în anul 1857. Aspectele negative ale propagandei comuniste privesc tocmai transformarea femeii într-un instrument ideologic al „luptei de clasă”, asociind-o principiilor sale revoluționare, ateiste și materialiste. Chiar dacă a dispărut contextul socio-cultural și politic al epocii care a dat naștere acestei sărbători, oamenii continuă să o respecte în virtutea inerției.

Celebrarea femeii, simbol al vieții, la început de martie, este de asemenea subtil corelată cu ideea trezirii la viață a întregii naturi în această lună.

Din punct de vedere creștin, însă, sărbătoarea femeii ar trebui celebrată în Duminica a III-a după Paști, Duminica Mironosițelor, cărora Mântuitorul Iisus Hristos li S-a arătat pentru prima dată, după Învierea din morți. Acest popas duhovnicesc ne amintește încă o dată că femeia este capabilă să creadă cu tărie în Hristos și să-l urmeze în cel mai înalt grad destinat oamenilor.

A celebra femeia, în toate ipostazele ei, de soție, de mamă, iubită, soră, prietenă, trebuie să rămână o constantă a vieții spirituale și sociale. O celebrare nu de o zi (fie ea 8 martie sau o altă zi), ci una perpetuă, esențializată în respect, recunoașterea rolurilor majore pe care femeia le-a avut și le are de-a lungul istoriei umanității. ■ (Vasilica Onofrei)